

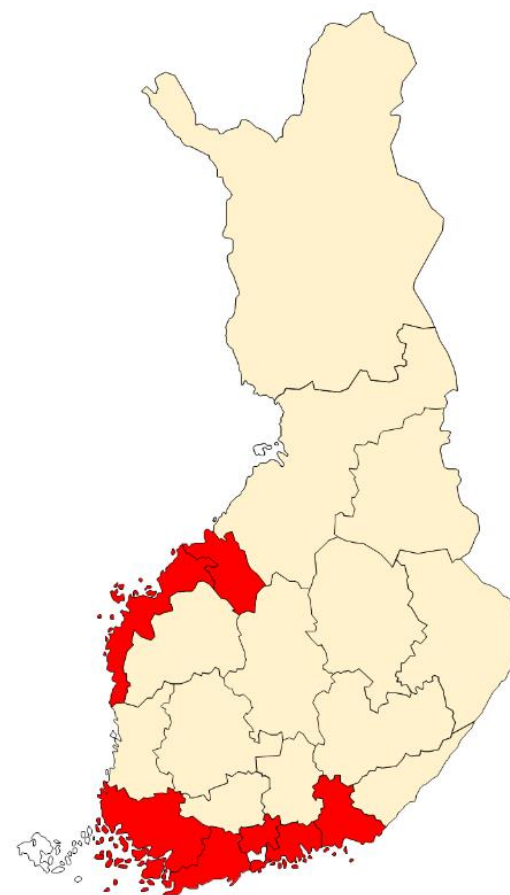
Planeringen av den svenskspråkiga verksamheten i de tvåspråkiga välfärdsområdena

Folktingets och Kommunförbundets utbildningstillfälle för förtroendevalda den 23 mars kl. 15-17

Christina Gestrin, Folktingssekreterare

Tvåspråkiga välfärdsområden

- Mellersta Österbotten
- Österbotten
- Egentliga Finland
- Västra Nyland
- Vanda-Kervo
- Östra Nyland
- Kymmenedalen
- Helsingfors stad
- (HUS)

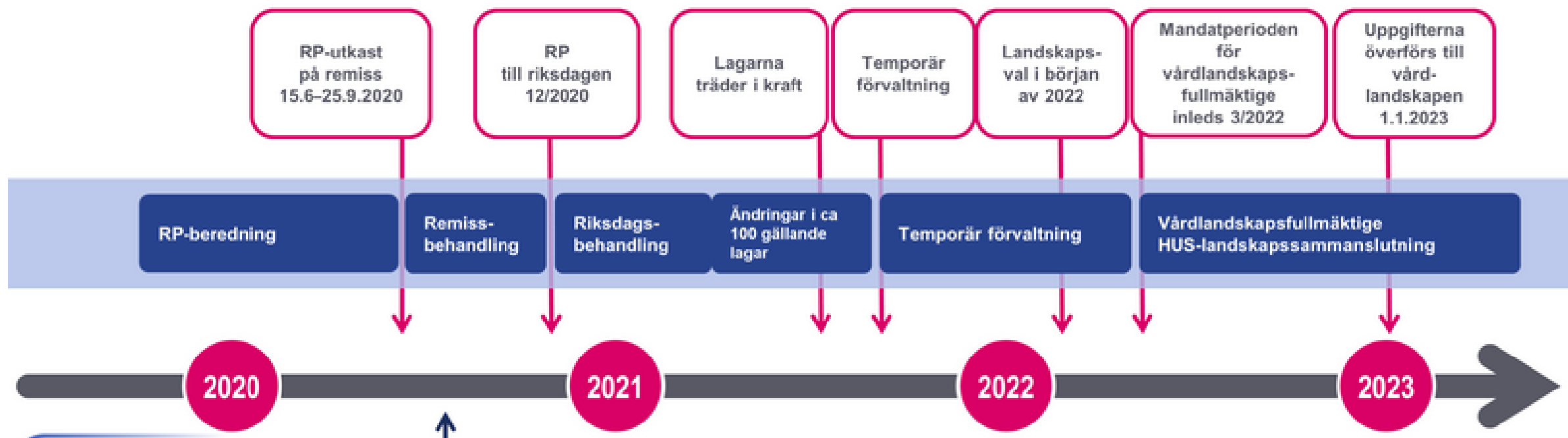

Den finsk- och svenskspråkiga befolkningen i de tvåspråkiga välfärdsområdena per 31.12.2020 (Källa: Statistikcentralen)

	Yhteensä	Ruotsinkielinen väestö - määrä	Ruotsinkielinen väestö - osuus	Suomenkielinen väestö - määrä	Suomenkielinen väestö - osuus	Muut kielet - määrä	Muut kielet - osuus
Keski-Pohjanmaa	67 988	6 149	9,0 %	59 699	87,8 %	2 140	3,1 %
Pohjanmaa	175 816	89 085	50,7 %	73 610	41,9 %	13 121	7,5 %
Varsinais-Suomi	481 403	27 353	5,7 %	416 169	86,4 %	37 881	7,9 %
Kymenlaakso	162 812	1 237	0,8 %	151 417	93,0 %	10 158	6,2 %
Helsinki	656 920	36 754	5,6 %	510 849	77,8 %	109 317	16,6 %
Länsi-Uusimaa	473 838	57 370	12,1 %	349 250	73,7 %	67 218	14,2 %
Itä-Uusimaa	98 254	28 089	28,6 %	64 142	65,3 %	6 023	6,1 %
Vantaa ja Kerava	274 336	6 024	2,2 %	212 476	77,5 %	55 836	20,4 %
Koko maa	5 533 793	287 871	5,2 %	4 811 067	86,9 %	434 855	7,9 %
Koko Uusimaa	1 702 678	130 539	7,7 %	1 321 843	77,6 %	250 296	14,7 %

Innehåll

Tidsplan för social- och hälsovårdsreformen 2020–2022

Källa: SHM

Folktinget och Kommunförbundet stöder planeringen av verksamheten i de tvåspråkiga välfärdsområdena

- Folktingets och Kommunförbundets VPS-arbetsgrupp (Vård på svenska) har samarbetat kring reformen sedan december 2019. I gruppen deltar representanter för välfärdsområdena, sjukvårdsdistrikten, kommuner, tredje sektorn. Gruppen leds av folktingets ordförande Sandra Bergqvist.
- Folktinget och Kommunförbundet har utarbetat ett stödmaterial för beredningen av verksamheten i de tvåspråkiga välfärdsområdena

[Stödmaterial för beredningen av de tvåspråkiga välfärdsområdena.](#)

[Kaksikielisten hyvinvointialueiden valmistelun tukiaineisto.](#)

- Dialog med förtroendevalda och tjänstemän i de tvåspråkiga välfärdsområdena.
- Bevaka finansieringen av beredningsorganen (Specialuppdragen i Egentliga Finland och Västra Nyland)
- Kommunförbundet och Folktinget har kallat presidierna för Nationalspråknämnderna till ett nätverksmöte den 20 april 2022.

Syftet med stödmaterialet

- Att tillsammans bevaka de frågor som är viktiga för de tvåspråkiga regionerna i Finland, med fokus på att trygga den svenskspråkiga befolkningens rätt till social- och hälsovårdstjänster på eget språk,
- En beskrivning på hur de svenska aspekterna i lagförslaget kan omsättas i praktiken för att skapa förutsättningar för en fungerande tvåspråkig verksamhet och vad man bör ta i beaktande när man bereder verksamheten i de kommande tvåspråkiga välfärdsområdena,
- Att stöda beredningen av de två svenska specialuppdragen, som regeringen gett till Egentliga Finlands och Västra Nylands välfärdsområde,
- Ge verktyg till de tvåspråkiga välfärdsområdena att förbättra svenskspråkiga personers tillgång till service på eget språk.

För att ta fram stödmaterialet har vi hört:

- Representanter från beredningen av de kommande tvåspråkiga välfärdsområdena,
- Kommunförbundets nätverk för svensk- och tvåspråkiga kommuner och Kommunförbundets svenska delegation,
- Folktingets arbetsutskott och social- och hälsopolitiska utskott,
- Kårkulla samkommun,
- Nämnden för den språkliga minoriteten i Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt och i Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt,
- Organisationer inom den tredje sektorn,
- Tjänstemän från social- och hälsovårdsministeriet och justitieministeriet,
- Kommunala tjänstemän och förtroendevalda,
- Centrala aktörer, såsom universitet och högskolor.

Frågor som stödmaterialet ger svar på

Hur struktureras den svenska verksamheten i det tvåspråkiga välfärdsområdet?

- Vem i välfärdsområdets ledning har helhetsansvar för den svenskspråkiga servicen?
- Hur beaktas tvåspråkigheten i välfärdsområdets styrdokument (exempelvis förvaltningsstadga, välfärdsområdets strategi, kommunikationsstrategi, upphandlingsstrategi)?
- Har välfärdsområdet ett tvåspråkighetsprogram?
- Kommer det att finnas tillräckliga översättningsresurser inom organisationen?
- Kommer det att finnas åtminstone en svenskspråkig kommunikatör?
- Hur säkerställer välfärdsområdet tillräckliga resurser för den svenskspråkiga social- och hälsovården?

Hur mäts den svenska verksamheten?

- På vilket sätt mäter välfärdsområdet hur väl den svenskspråkiga servicen fungerar?
- Hur planeras processen för översättning av dokument som riktar sig till kunden, exempelvis vårdinstruktioner, serviceplaner, informationsmaterial, sammanfattningar av vården?
- Har välfärdsområdet sett över personalens språkkunskapskrav, så att de motsvarar det verkliga behovet?
- Planeras servicenätet så att det täcker också den svenskspråkiga befolkningens behov?
- Hur beaktas behovet och utbudet av svenskspråkig service?

Vem utvecklar de svenska serviceprocesserna?

- Har man systematiskt utrett vilka svenskspråkiga tjänster välfärdsområdet själv inte har kapacitet att erbjuda? Hur ska dessa tjänster ordnas?
- Har svenskspråkiga serviceproducenter tagits i beaktande i planeringen av servicenätet?
- Hur planeras och testas de svenskspråkiga servicevägarna i välfärdsområdet?
- Hur säkerställs den finsk- och svenskspråkiga befolkningens och organisationernas lika möjlighet att delta och påverka på eget språk?
- Kommer nationalspråksnämnden att ha tillräckliga personalresurser? Vilka?

Hur planeras samarbetet mellan de tvåspråkiga välfärdsområdena

- Har man systematiskt utrett vilka svenskspråkiga tjänster välfärdsområdet har kapacitet att erbjuda även till andra välfärdsområden?
- Har välfärdsområdet inlett förhandlingar med övriga tvåspråkiga välfärdsområden om samarbete och arbetsfördelning kring sådana tjänster som behöver ett större kundunderlag?
- Hurudant samarbete och eventuell arbetsfördelning behövs för de olika tjänsterna (ex. köp av tjänst, överföring av produktionsansvar, överföring av organiseringsansvar)?
- Samarbetar välfärdsområdet med övriga tvåspråkiga välfärdsområden kring utvecklingen av de svenskspråkiga social- och hälsovårdstjänsterna?

Nationalspråksstrategin

- De tvåspråkiga välfärdsområdena tar i samband med genomförandet av social- och hälsovårdsreformen i bruk de verktyg som beretts av Finlands Kommunförbund och Folktinget för tryggandet av de språkliga rättigheterna i de tjänster som välfärdsområdena producerar

Ansvar: Social- och hälsovårdsministeriet

Sammanfattning

I nuläget finns stora utmaningar när det gäller tillgången till svenskspråkiga social- och hälsovårdstjänster. Utmaningarna beror bland annat på att det på många orter är svårt att rekrytera språkkunnig personal och expertis. Ofta har strukturer för planeringen av den svenskspråkiga servicen saknats. Reformen av social- och hälsovården är en möjlighet att från första början planera verksamheten så att de språkliga rättigheterna tillgodoses i praktiken.

För att de språkliga rättigheterna ska kunna förverkligas när social- och hälsovården ordnas, krävs fokus på både servicenätet och myndighetens förvaltning. För att kunna trygga servicen på svenska krävs ett systematiskt arbete och strukturer som beaktar kundens språk och personalens språkkunskaper.

För att ett välfärdsområde fortgående ska kunna erbjuda en specifik serviceform, exempelvis anställa en viss typ av expertis, krävs ett tillräckligt stort kundunderlag. Eftersom den svenskspråkiga befolkningen är så utspridd, finns det serviceformer som inom ett enskilt område inte har ett tillräckligt kundunderlag. I sådana situationer är samarbete mellan välfärdsområdena väsentligt.

Tack!

christina.gestrin@folktinget.fi